

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. ik/21
V Luxemburgu 15. júla 2021

Rozsudok vo veci C-742/19
Ministrstvo za obrambo

Súdny dvor spresňuje prípady, v ktorých sa smernica o niektorých aspektoch organizácie pracovného času neuplatňuje na činnosti vykonávané vojakmi

Táto smernica nebráni tomu, aby sa doba strážnej služby, počas ktorej je vojak povinný zdržiavať sa v kasárňach, kde bol pridelený, pričom nevykonáva skutočnú prácu, odmeňovala iným spôsobom ako doba strážnej služby, počas ktorej tento vojak skutočne pracuje

Od februára 2014 do júla 2015 B. K., poddôstojník slovinskej armády, vykonával sedem dní v mesiaci nepretržitú „strážnu službu“. Počas tejto služby zahŕňajúcej doby, počas ktorých mal vykonávať skutočnú stráž, a doby, počas ktorých bol povinný zostať k dispozícii svojim nadriadeným, musel byť B. K. zastihnuteľný a nepretržite prítomný v kasárňach, kde bol pridelený.

Keďže ministerstvo obrany sa domnievalo, že za každý z týchto dní „strážnej služby“ predstavuje pracovný čas len osem hodín, vyplatilo B. K. riadny plat zodpovedajúci týmto hodinám a za ostatné hodiny mu priznalo len príplatok za pohotovosť vo výške 20 % zo základného platu.

Žaloba, ktorú B. K. podal a ktorou sa domáhal zaplatenia nadčasov za hodiny, počas ktorých v rámci „strážnej služby“ nevykonával žiadnu skutočnú činnosť pre svojho zamestnávateľa, ale bol nútený zostať k dispozícii svojim nadriadeným, bola zamietnutá v prvostupňovom aj v odvolacom konaní.

V tomto kontexte Vrhovno sodišče (Najvyšší súd, Slovinsko), na ktorý bol podaný mimoriadny opravný prostriedok, rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa uplatniteľnosti smernice 2003/88¹, ktorá stanovuje minimálne požiadavky týkajúce sa najmä dĺžky pracovného času, činnosti pohotovosti vykonávanej vojakom v čase mieru a prípadne otázky, či sa doba strážnej služby, počas ktorej je vojak povinný zdržiavať sa v kasárňach, kde bol pridelený, pričom nevykonáva skutočnú prácu, má na účely stanovenia odmeny tohto vojaka za danú dobu v zmysle článku 2 tejto smernice považovať za pracovný čas.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor vo svojom rozsudku vyhlásenom veľkou komorou v prvom rade spresňuje prípady, v ktorých je strážna služba vykonávaná vojakom vylúčená z pôsobnosti smernice 2003/88.

Na tento účel Súdny dvor najskôr konštatuje, že článok 4 ods. 2 ZEÚ, ktorý stanovuje, že národná bezpečnosť zostáva vo výlučnej zodpovednosti každého členského štátu², nevedie k vylúčeniu organizácie pracovného času vojakov z pôsobnosti práva Únie.

V tejto súvislosti Súdny dvor uvádza, že hlavné úlohy ozbrojených síl členských štátov, ktorými sú zachovanie územnej celistvosti a ochrana národnej bezpečnosti, sú výslovne uvedené medzi základnými funkciami štátu, ktoré musí Únia rešpektovať. Spresňuje, že z toho však nevyplýva, že rozhodnutia členských štátov týkajúce sa organizácie ich ozbrojených síl nespádajú do pôsobnosti práva Únie, najmä ak ide o harmonizované pravidlá týkajúce sa organizácie pracovného času.

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (Ú. v. EÚ L 299, 2003, s. 9; Mim. vyd. 05/004, s. 381).

² Podľa tohto ustanovenia Únia rešpektuje základné funkcie štátu, najmä tie, ktorých cieľom je zabezpečovanie územnej celistvosti štátu, udržiavanie verejného poriadku a ochrana národnej bezpečnosti.

Aj keď dodržiavanie základných funkcií štátu zo strany Únie neznamená úplné vyňatie organizácie pracovného času vojakov z pôsobnosti práva Únie, nič to nemení na tom, že článok 4 ods. 2 ZEÚ vyžaduje, aby uplatnenie pravidiel práva Únie týkajúcich sa tejto úpravy na vojakov nemohlo brániť riadnemu plneniu týchto základných funkcií. Právo Únie tak musí zohľadňovať osobitosti, ktoré každý členský štát priznáva fungovaniu svojich ozbrojených síl, ktoré vyplývajú najmä z osobitných medzinárodných záväzkov, ktoré tento štát prevzal, z konfliktov alebo hrozieb, ktorým čelí, alebo z geopolitického kontextu, v ktorom sa vyvíja.

Ďalej, pokiaľ ide o osobnú pôsobnosť smernice 2003/88, Súdny dvor pripomína, že pojem „pracovník“ je definovaný vo vzťahu k základnej povahe pracovnoprávneho vzťahu, teda k okolnosti, že určitá osoba vykonáva v prospech inej osoby a pod jej vedením činnosti, za ktoré poberá odmenu. Keďže v dotknutom období je to tak aj v prípade B. K., uvedená smernica sa na jeho situáciu uplatní.

Napokon, pokiaľ ide o vecnú pôsobnosť smernice 2003/88, ktorá je definovaná odkazom na článok 2 smernice 89/391³, Súdny dvor pripomína, že táto smernica sa uplatňuje na „všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné“⁴, okrem prípadu, keď sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú najmä ozbrojené sily.⁵

V tejto súvislosti Súdny dvor uvádza, že článok 2 smernice 89/391 nemožno vykladať v tom zmysle, že príslušníci ozbrojených síl členských štátov sú v úplnom rozsahu a trvalo vylúčení z pôsobnosti smernice 2003/88. Takéto vylúčenie sa totiž netýka daných odvetví verejnej služby posudzovaných ako celok, ale len určitých kategórií činností v týchto odvetviach z dôvodu ich osobitej povahy. Pokiaľ ide konkrétne o činnosti vykonávané vojakmi, Súdny dvor uvádza, že činnosti súvisiace najmä so službami správy, údržby, opráv, zdravia, udržiavania poriadku alebo stíhania porušení sa ako také nevyznačujú zvláštnosťami, ktoré by bránili akémukoľvek plánovaniu pracovného času rešpektujúcemu požiadavky stanovené smernicou 2003/88, prinajmenšom pokiaľ sa tieto činnosti nevykonávajú v rámci vojenskej operácie alebo počas jej okamžitej prípravy.

Súdny dvor však rozhodol, že uvedená smernica sa neuplatňuje na činnosti vojakov, najmä v prípade, že vykonávajú činnosti stráženia, pokiaľ tieto činnosti vykonávajú v rámci svojej úvodnej odbornej prípravy, operačného výcviku alebo aj v rámci operácií zahŕňajúcich vojenský zásah ozbrojených síl bez ohľadu na to, či sa tieto činnosti vykonávajú trvalo alebo príležitostne, na území dotknutého členského štátu alebo mimo jeho hraníc. Okrem toho smernica 2003/88 sa tiež neuplatňuje na vojenské činnosti, ktoré sú natoľko špecifické, že sa na ne nevzťahuje systém rotácie zamestnancov, ktorý umožňuje zabezpečiť dodržiavanie požiadaviek tejto smernice. To isté platí, ak sa zdá, že vojenská činnosť sa vykonáva v rámci výnimočných udalostí, ktorých závažnosť a rozsah si vyžadujú prijatie nevyhnutných opatrení na ochranu života, zdravia a bezpečnosti spoločnosti a ktorých riadne vykonávanie by bolo ohrozené, ak by sa dodržali všetky pravidlá stanovené v uvedenej smernici, alebo ak by sa uplatnenie tejto smernice na takúto činnosť tým, že dotknutým orgánom ukladá povinnosť zaviesť systém rotácie alebo plánovania pracovného času, mohlo uskutočniť len na úkor riadneho uskutočnenia vojenských operácií v pravom zmysle slova. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby určil, či sa na činnosť súvisiacu so strážnou službou zabezpečovanou B. K. vzťahuje jeden z týchto prípadov. V prípade zápornej odpovede treba túto činnosť považovať za takú, ktorá patrí do pôsobnosti smernice 2003/88.

V druhom rade Súdny dvor konštatuje, že za predpokladu, že sa v prejednávanej veci uplatní smernica 2003/88, doba strážnej služby uložená vojakovi, ktorá zahŕňa jeho nepretržitú prítomnosť na pracovisku, sa musí považovať za pracovný čas, ak je toto pracovisko odlišné od jeho bydliska. Hoci spôsob odmeňovania pracovníkov za doby strážnej služby, ktoré vykonávajú, patrí do pôsobnosti vnútroštátneho práva, a nie smernice 2003/88, táto smernica nebráni tomu, aby bola doba strážnej služby, počas ktorej je vojak povinný zostať v kasárňach, kde je pridelený, pričom nevykonáva skutočnú prácu, odmeňovaná iným spôsobom ako doba strážnej služby, počas ktorej tento vojak skutočne pracuje.

---

³ Smernica Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci (Ú. v. ES L 183, 1989, s. 1; Mim. vyd. 05/001 s. 349).

⁴ Článok 2 ods. 1 smernice 89/391.

⁵ Článok 2 ods. 2 prvý pododsek smernice 89/391.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499